

Wymagania edukacyjne z chemii w klasach VII i VIII

Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Domaniewicach

1. Wymagania ogólne:

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- proponuje nietypowe rozwiązania problemów;
- opanował w pełni wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej, mogą być one poszerzone o treści spoza podstawy, będące efektem jego samodzielnej pracy;
- prezentuje swoje wiadomości posługując się terminologią chemiczną;
- potrafi stosować zdobyte wiadomości w sytuacjach nietypowych;
- formułuje problemy i rozwiązuje je w sposób twórczy;
- dokonuje analizy lub syntezy zjawisk fizycznych i przemian chemicznych;
- wykorzystuje wiedzę zdobytą na innych przedmiotach;
- potrafi samodzielnie korzystać z różnych źródeł informacji;
- bardzo aktywnie uczestniczy w procesie lekcyjnym;
- terminowo wykonuje dodatkowe zadania i polecenia;
- wykonuje twórcze prace, pomoce naukowe i potrafi je prezentować na terenie szkoły i poza nią;
- osiąga sukcesy w konkursach chemicznych na szczeblu wyższym niż szkolny;
- wzorowo prowadzi zeszyt przedmiotowy.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- opanował cały zakres wiadomości i umiejętności określone programem nauczania dla danej klasy;
- wykazuje szczególne zainteresowania chemią;
- potrafi stosować zdobytą wiedzę do samodzielnego rozwiązywania problemów w nowych sytuacjach;
- bez pomocy nauczyciela korzysta z różnych źródeł informacji;
- potrafi planować i bezpiecznie przeprowadzać doświadczenia chemiczne;
- sprawnie posługuje się sprzętem laboratoryjnym;
- wykonuje prace i zadania dodatkowe;
- prezentuje swoją wiedzę posługując się poprawną terminologią chemiczną;
- aktywnie uczestniczy w procesie lekcyjnym;
- projektuje i bezpiecznie wykonuje doświadczenia chemiczne;
- zeszyt ucznia zasługuje na wyróżnienie.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- opanował wiadomości i umiejętności przewidziane programem nauczania dla danej klasy, bardziej złożone i mniej przystępne, przydatne i użyteczne w szkolnej i pozaszkolnej działalności;
- potrafi stosować zdobytą wiedzę do samodzielnego rozwiązywania problemów typowych, w przypadku trudniejszych korzysta z pomocy nauczyciela;
- posługuje się i zna sprzęt laboratoryjny;
- bezpiecznie wykonuje doświadczenia chemiczne;
- udziela poprawnych odpowiedzi na typowe pytania;
- jest aktywny na lekcji;
- prowadzi prawidłowo zeszyt przedmiotowy.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- opanował wiadomości i umiejętności przewidziane programem nauczania dla danej klasy, przystępne, niezbyt złożone, najważniejsze w nauczaniu chemii, oraz takie, które można wykorzystać w sytuacjach szkolnych i pozaszkolnych;
- z pomocą nauczyciela rozwiązuje typowe problemy o małym stopniu trudności;
- z pomocą nauczyciela korzysta z takich źródeł wiedzy, jak: słowniki, encyklopedie, tablice, wykresy, itp.;
- wykazuje się aktywnością na lekcji w stopniu zadowalającym;
- z pomocą nauczyciela wykonuje doświadczenia chemiczne;
- posiada zeszyt przedmiotowy i prowadzi go systematycznie.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- ma braki w opanowaniu wiadomości i umiejętności określonych programem dla danej klasy, ale nie przekreślają one możliwości dalszego kształcenia;
- wykonuje proste zadania i polecenia o bardzo małym stopniu trudności, pod kierunkiem nauczyciela;
- z pomocą nauczyciela wykonuje proste doświadczenia chemiczne;
- wiadomości przekazuje w sposób nieporadny, nie używając terminologii chemicznej;
- jest mało aktywny na lekcji;
- z pomocą nauczyciela wykonuje proste doświadczenia chemiczne;
- prowadzi zeszyt przedmiotowy.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował wiadomości i umiejętności z podstawy programowej, przewidzianych programem nauczania dla danej klasy, koniecznymi do dalszego kształcenia;
- nie potrafi posługiwać się sprzętem laboratoryjnym;
- wykazuje się brakiem systematyczności w przyswajaniu wiedzy;
- nie wykonuje prac domowych;
- nie podejmuje próby rozwiązania zadań o elementarnym stopniu trudności nawet przy pomocy nauczyciela;
- wykazuje się bierną postawą na lekcji;
- nie prowadzi systematycznie zapisów w zeszycie przedmiotowym.

2. Wymagania szczegółowe na poszczególne oceny:

KLASA VII

Substancje i ich przemiany	
DOPUSZCZAJĄCY (2)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none">– zalicza chemię do nauk przyrodniczych– stosuje zasady bezpieczeństwa obowiązujące w pracowni chemicznej– nazywa wybrane elementy szkła i sprzętu laboratoryjnego oraz określa ich przeznaczenie– zna sposoby opisywania doświadczeń chemicznych– opisuje właściwości substancji będących głównymi składnikami produktów stosowanych na co dzień– definiuje pojęcie gęstość– podaje wzór na gęstość– przeprowadza proste obliczenia z wykorzystaniem pojęć masa, gęstość, objętość– wymienia jednostki gęstości– odróżnia właściwości fizyczne od chemicznych– definiuje pojęcie mieszanina substancji– opisuje cechy mieszanin jednorodnych i niejednorodnych– podaje przykłady mieszanin– opisuje proste metody rozdzielania mieszanin na składniki– definiuje pojęcia zjawisko fizyczne i reakcja chemiczna– podaje przykłady zjawisk fizycznych i reakcji chemicznych zachodzących w otoczeniu człowieka– definiuje pojęcia pierwiastek chemiczny i związek chemiczny– dzieli substancje chemiczne na proste i złożone oraz na pierwiastki i związki chemiczne– podaje przykłady związków chemicznych– dzieli pierwiastki chemiczne na metale i niemetale– podaje przykłady pierwiastków chemicznych (metali i niemetali)– odróżnia metale i niemetale na podstawie ich właściwości– opisuje, na czym polegają rdzewienie i korozja– wymienia niektóre czynniki powodujące korozję– posługuje się symbolami chemicznymi pierwiastków (H, O, N, Cl, S, C, P, Si, Na, K, Ca, Mg, Fe, Zn, Cu, Al, Pb, Sn, Ag, Hg)
DOSTATECZNY (3)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none">– omawia, czym zajmuje się chemia– wyjaśnia, dlaczego chemia jest nauką przydatną ludziom– wyjaśnia, czym są obserwacje, a czym wnioski z doświadczenia– przelicza jednostki (masy, objętości, gęstości)– wyjaśnia, czym ciało fizyczne różni się od substancji– opisuje właściwości substancji– wymienia i wyjaśnia podstawowe sposoby rozdzielania mieszanin na składniki– sporządza mieszaninę– dobiera metodę rozdzielania mieszaniny na składniki– opisuje i porównuje zjawisko fizyczne i reakcję chemiczną– projektuje doświadczenia ilustrujące zjawisko fizyczne i reakcję chemiczną– definiuje pojęcie stopy metali– podaje przykłady zjawisk fizycznych i reakcji chemicznych zachodzących w otoczeniu człowieka– wyjaśnia potrzebę wprowadzenia symboli chemicznych– rozpoznaje pierwiastki i związki chemiczne– wyjaśnia różnicę między pierwiastkiem, związkiem chemicznym i mieszaniną– proponuje sposoby zabezpieczenia przed rdzewieniem przedmiotów wykonanych z żelaza
DOBRY (4)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none">– podaje zastosowania wybranego szkła i sprzętu laboratoryjnego– identyfikuje substancje na podstawie podanych właściwość

	<ul style="list-style-type: none"> – przeprowadza obliczenia z wykorzystaniem pojęć: masa, gęstość, objętość – przelicza jednostki – podaje sposób rozdzielenia wskazanej mieszaniny na składniki – wskazuje różnice między właściwościami fizycznymi składników mieszaniny, które umożliwiają jej rozdzielenie – projektuje doświadczenia ilustrujące reakcję chemiczną i formułuje wnioski – wskazuje w podanych przykładach reakcję chemiczną i zjawisko fizyczne – wskazuje wśród różnych substancji mieszaninę i związek chemiczny – wyjaśnia różnicę między mieszaniną a związkiem chemicznym – odszukuje w układzie okresowym pierwiastków podane pierwiastki chemiczne – opisuje doświadczenia wykonywane na lekcji – przeprowadza wybrane doświadczenia
BARDZO DOBRY (5)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia podział chemii na organiczną i nieorganiczną – definiuje pojęcie patyna – projektuje doświadczenie o podanym tytule (rysuje schemat, zapisuje obserwacje i formułuje wnioski) – przeprowadza doświadczenia z działu Substancje i ich przemiany – projektuje i przewiduje wyniki doświadczeń na podstawie posiadanej wiedzy
CELUJĄCY (6)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisuje zasadę rozdzielenia mieszanin metodą chromatografii – opisuje sposób rozdzielania na składniki bardziej złożonych mieszanin z wykorzystaniem metod spoza podstawy programowej – wykonuje obliczenia – zadania dotyczące mieszanin
Składniki powietrza i rodzaje przemian, jakim ulegają	
DOPUSZCZAJĄCY (2)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisuje skład i właściwości powietrza – określa, co to są stałe i zmienne składniki powietrza – opisuje właściwości fizyczne i chemiczne tlenu, tlenku węgla(IV), wodoru, azotu oraz właściwości fizyczne gazów szlachetnych – podaje, że woda jest związkiem chemicznym wodoru i tlenu – tłumaczy, na czym polega zmiana stanu skupienia na przykładzie wody – definiuje pojęcie wodorki – omawia obieg tlenu i tlenku węgla(IV) w przyrodzie – określa znaczenie powietrza, wody, tlenu, tlenku węgla(IV) – podaje, jak można wykryć tlenek węgla(IV) – określa, jak zachowują się substancje higroskopijne – opisuje, na czym polegają reakcje syntezy, analizy, wymiany – omawia, na czym polega spalanie – definiuje pojęcia substrat i produkt reakcji chemicznej – wskazuje substraty i produkty reakcji chemicznej – określa typy reakcji chemicznych – określa, co to są tlenki i zna ich podział – wymienia podstawowe źródła, rodzaje i skutki zanieczyszczeń powietrza – wskazuje różnicę między reakcjami egzo- i endoenergetyczną – podaje przykłady reakcji egzo- i endoenergetycznych – wymienia niektóre efekty towarzyszące reakcjom chemicznym
DOSTATECZNY (3)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – projektuje i przeprowadza doświadczenie potwierdzające, że powietrze jest mieszaniną jednorodną gazów – wymienia stałe i zmienne składniki powietrza – oblicza przybliżoną objętość tlenu i azotu, np. w sali lekcyjnej – opisuje, jak można otrzymać tlen – opisuje właściwości fizyczne i chemiczne gazów szlachetnych, azotu – podaje przykłady wodorków niemetalu – wyjaśnia, na czym polega proces fotosyntezy – wymienia niektóre zastosowania azotu, gazów szlachetnych, tlenku węgla(IV), tlenu, wodoru – podaje sposób otrzymywania tlenku węgla(IV) (na przykładzie reakcji węgla

	<p>z tlenem)</p> <ul style="list-style-type: none"> – definiuje pojęcie reakcja charakterystyczna – planuje doświadczenie umożliwiające wykrycie obecności tlenku węgla(IV) w powietrzu wydychanym z płuc – wyjaśnia, co to jest efekt cieplarniany – opisuje rolę wody i pary wodnej w przyrodzie – wymienia właściwości wody – wyjaśnia pojęcie higroskopijność – zapisuje słownie przebieg reakcji chemicznej – wskazuje w zapisie słownym przebiegu reakcji chemicznej substraty i produkty, pierwiastki i związki chemiczne – opisuje, na czym polega powstawanie dziury ozonowej i kwaśnych opadów – podaje sposób otrzymywania wodoru (w reakcji kwasu chlorowodorowego z metalem) – opisuje sposób identyfikowania gazów: wodoru, tlenu, tlenku węgla(IV) – wymienia źródła, rodzaje i skutki zanieczyszczeń powietrza – wymienia niektóre sposoby postępowania pozwalające chronić powietrze przed zanieczyszczeniami – definiuje pojęcia reakcje egzo- i endoenergetyczne
DOBRY (4)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – określa, które składniki powietrza są stałe, a które zmienne – wykonuje obliczenia dotyczące zawartości procentowej substancji występujących w powietrzu – wykrywa obecność tlenku węgla(IV) – opisuje właściwości tlenku węgla(II) – wyjaśnia rolę procesu fotosyntezy w naszym życiu – podaje przykłady substancji szkodliwych dla środowiska – wyjaśnia, skąd się biorą kwaśne opady – określa zagrożenia wynikające z efektu cieplarnianego, dziury ozonowej, kwaśnych opadów – proponuje sposoby zapobiegania powiększaniu się dziury ozonowej i ograniczenia powstawania kwaśnych opadów – projektuje doświadczenia, w których otrzyma tlen, tlenek węgla(IV), wodór – projektuje doświadczenia, w których zbada właściwości tlenu, tlenku węgla(IV), wodoru – zapisuje słownie przebieg różnych rodzajów reakcji chemicznych – podaje przykłady różnych typów reakcji chemicznych – wykazuje obecność pary wodnej w powietrzu – omawia sposoby otrzymywania wodoru – podaje przykłady reakcji egzo- i endoenergetycznych – zalicza przeprowadzone na lekcjach reakcje do egzo- lub endoenergetycznych
BARDZO DOBRY (5)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – otrzymuje tlenek węgla(IV) w reakcji węglanu wapnia z kwasem chlorowodorowym – wymienia różne sposoby otrzymywania tlenu, tlenku węgla(IV), wodoru – projektuje doświadczenia dotyczące powietrza i jego składników – uzasadnia, na podstawie reakcji magnezu z tlenkiem węgla(IV), że tlenek węgla(IV) jest związkiem chemicznym węgla i tlenu – uzasadnia, na podstawie reakcji magnezu z parą wodną, że woda jest związkiem chemicznym tlenu i wodoru – planuje sposoby postępowania umożliwiające ochronę powietrza przed zanieczyszczeniami – wykazuje zależność między rozwojem cywilizacji a występowaniem zagrożeń, np. podaje przykłady dziedzin życia, których rozwój powoduje negatywne skutki dla środowiska przyrodniczego
CELUJĄCY (6)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisuje destylację skroplonego powietrza – identyfikuje substancje na podstawie schematów reakcji chemicznych
Atomy i cząsteczki	

<p>DOPUSZCZAJĄCY (2)</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – definiuje pojęcie materia – definiuje pojęcie dyfuzji – opisuje ziarnistą budowę materii – opisuje, czym atom różni się od cząsteczki – definiuje pojęcia: jednostka masy atomowej, masa atomowa, masa cząsteczkowa – oblicza masę cząsteczkową prostych związków chemicznych – opisuje i charakteryzuje skład atomu pierwiastka chemicznego (jądro – protony i neutrony, powłoki elektronowe – elektrony) – wyjaśni, co to są nukleony – definiuje pojęcie elektrony walencyjne – wyjaśnia, co to są liczba atomowa, liczba masowa – ustala liczbę protonów, elektronów, neutronów w atomie danego pierwiastka chemicznego, gdy znane są liczby atomowa i masowa – podaje, czym jest konfiguracja elektronowa – definiuje pojęcie izotop – dokonuje podziału izotopów – wymienia najważniejsze dziedziny życia, w których mają zastosowanie izotopy – opisuje układ okresowy pierwiastków chemicznych – podaje treść prawa okresowości – podaje, kto jest twórcą układu okresowego pierwiastków chemicznych – odczytuje z układu okresowego podstawowe informacje o pierwiastkach chemicznych – określa rodzaj pierwiastków (metal, niemetal) i podobieństwo właściwości pierwiastków w grupie
<p>DOSTATECZNY (3)</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – planuje doświadczenie potwierdzające ziarnistość budowy materii – wyjaśnia zjawisko dyfuzji – podaje założenia teorii atomistyczno-cząsteczkowej budowy materii – oblicza masy cząsteczkowe – opisuje pierwiastek chemiczny jako zbiór atomów o danej liczbie atomowej Z – wymienia rodzaje izotopów – wyjaśnia różnice w budowie atomów izotopów wodoru – wymienia dziedziny życia, w których stosuje się izotopy – korzysta z układu okresowego pierwiastków chemicznych – wykorzystuje informacje odczytane z układu okresowego pierwiastków chemicznych – podaje maksymalną liczbę elektronów na poszczególnych powłokach (K, L, M) – zapisuje konfiguracje elektronowe – rysuje modele atomów pierwiastków chemicznych – określa, jak zmieniają się niektóre właściwości pierwiastków w grupie i okresie
<p>DOBRY (4)</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia różnice między pierwiastkiem a związkiem chemicznym na podstawie założeń teorii atomistyczno-cząsteczkowej budowy materii – oblicza masy cząsteczkowe związków chemicznych – definiuje pojęcie masy atomowej jako średniej mas atomów danego pierwiastka, z uwzględnieniem jego składu izotopowego – wymienia zastosowania różnych izotopów – korzysta z informacji zawartych w układzie okresowym pierwiastków chemicznych – oblicza maksymalną liczbę elektronów w powłokach – zapisuje konfiguracje elektronowe – rysuje uproszczone modele atomów – określa zmianę właściwości pierwiastków w grupie i okresie
<p>BARDZO DOBRY (5)</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia związek między podobieństwami właściwości pierwiastków chemicznych zapisanych w tej samej grupie układu okresowego a budową ich atomów i liczbą elektronów walencyjnych – wyjaśnia, dlaczego masy atomowe podanych pierwiastków chemicznych w układzie okresowym nie są liczbami całkowitymi

CELUJĄCY (6)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – oblicza zawartość procentową izotopów w pierwiastku chemicznym – opisuje historię odkrycia budowy atomu i powstania układu okresowego pierwiastków – definiuje pojęcie promieniotwórczość – określa, na czym polegają promieniotwórczość naturalna i sztuczna – definiuje pojęcie reakcja łańcuchowa – wymienia ważniejsze zagrożenia związane z promieniotwórczością – wyjaśnia pojęcie okres półtrwania (okres połowicznego rozpadu) – rozwiązuje zadania związane z pojęciami okres półtrwania i średnia masa atomowa – charakteryzuje rodzaje promieniowania – wyjaśnia, na czym polegają przemiany α, β
Łączenie się atomów. Równania reakcji chemicznych	
DOPUSZCZAJĄCY (2)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia typy wiązań chemicznych – podaje definicje: wiązania kowalencyjnego niespolaryzowanego, wiązania kowalencyjnego spolaryzowanego, wiązania jonowego – definiuje pojęcia: jon, kation, anion – definiuje pojęcie elektroujemność – posługuje się symbolami pierwiastków chemicznych – podaje, co występuje we wzorze elektronowym – odróżnia wzór sumaryczny od wzoru strukturalnego – zapisuje wzory sumaryczne i strukturalne cząsteczek – definiuje pojęcie wartościowość – podaje wartościowość pierwiastków chemicznych w stanie wolnym – odczytuje z układu okresowego maksymalną wartościowość pierwiastków chemicznych względem wodoru grup 1., 2. i 13.–17. – wyznacza wartościowość pierwiastków chemicznych na podstawie wzorów sumarycznych – zapisuje wzory sumaryczny i strukturalny cząsteczki związku dwupierwiastkowego na podstawie wartościowości pierwiastków chemicznych – określa na podstawie wzoru liczbę atomów pierwiastków w związku chemicznym – interpretuje zapisy (odczytuje ilościowo i jakościowo proste zapisy), np.: H_2, $2 H$, $2 H_2$ itp. – ustala na podstawie wzoru sumarycznego nazwę prostych dwupierwiastkowych związków chemicznych – ustala na podstawie nazwy wzór sumaryczny prostych dwupierwiastkowych związków chemicznych – rozróżnia podstawowe rodzaje reakcji chemicznych – wskazuje substraty i produkty reakcji chemicznej – podaje treść prawa zachowania masy – podaje treść prawa stałości składu związku chemicznego – przeprowadza proste obliczenia z wykorzystaniem prawa zachowania
DOSTATECZNY (3)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisuje rolę elektronów zewnętrznej powłoki w łączeniu się atomów – odczytuje elektroujemność pierwiastków chemicznych – opisuje sposób powstawania jonów – określa rodzaj wiązania w prostych przykładach cząsteczek – podaje przykłady substancji o wiązaniu kowalencyjnym i substancji o wiązaniu jonowym – przedstawia tworzenie się wiązań chemicznych kowalencyjnego i jonowego dla prostych przykładów – określa wartościowość na podstawie układu okresowego pierwiastków – zapisuje wzory związków chemicznych na podstawie podanej wartościowości lub nazwy pierwiastków chemicznych – podaje nazwę związku chemicznego na podstawie wzoru – określa wartościowość pierwiastków w związku chemicznym – zapisuje wzory cząsteczek, korzystając z modeli – wyjaśnia znaczenie współczynnika stechiometrycznego i indeksu

	<p>stechiometrycznego</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcie równania reakcji chemicznej – odczytuje proste równania reakcji chemicznych – zapisuje równania reakcji chemicznych – dobiera współczynniki w równaniach reakcji chemicznych
DOBRY (4)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – określa typ wiązania chemicznego w podanym przykładzie – wyjaśnia na podstawie budowy atomów, dlaczego gazy szlachetne są bardzo mało aktywne chemicznie – wyjaśnia różnice między typami wiązań chemicznych – opisuje powstawanie wiązań kowalencyjnych dla wymaganych przykładów – opisuje mechanizm powstawania wiązania jonowego – opisuje, jak wykorzystać elektroujemność do określenia rodzaju wiązania chemicznego w cząsteczce – wykorzystuje pojęcie wartościowości – odczytuje z układu okresowego wartościowości pierwiastków chemicznych grup 1., 2. i 13.–17. (względem wodoru, maksymalną względem tlenu) – nazywa związki chemiczne na podstawie wzorów sumarycznych i zapisuje wzory na podstawie ich nazw – zapisuje i odczytuje równania reakcji chemicznych (o większym stopniu trudności) – przedstawia modelowy schemat równania reakcji chemicznej – rozwiązuje zadania na podstawie prawa zachowania masy i prawa stałości składu związku chemicznego – dokonuje prostych obliczeń stechiometrycznych
BARDZO DOBRY (5)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykorzystuje pojęcie elektroujemności do określania rodzaju wiązania w podanych substancjach – uzasadnia i udowadnia doświadczalnie, że masa substratów jest równa masie produktów – rozwiązuje trudniejsze zadania dotyczące poznanych praw (zachowania masy, stałości składu związku chemicznego) – wskazuje podstawowe różnice między wiązaniami kowalencyjnym a jonowym oraz kowalencyjnym niespolaryzowanym a kowalencyjnym spolaryzowanym – opisuje zależność właściwości związku chemicznego od występującego w nim wiązania chemicznego – porównuje właściwości związków kowalencyjnych i jonowych (stan skupienia, rozpuszczalność w wodzie, temperatury topnienia i wrzenia, przewodnictwo ciepła i elektryczności) – zapisuje i odczytuje równania reakcji chemicznych o dużym stopniu trudności – wykonuje obliczenia stechiometryczne.
CELUJĄCY (6)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisuje wiązania koordynacyjne i metaliczne – wykonuje obliczenia na podstawie równania reakcji chemicznej – wykonuje obliczenia z wykorzystaniem pojęcia wydajność reakcji – zna pojęcia: mol, masa molowa i objętość molowa i wykorzystuje je w obliczeniach – określa, na czym polegają reakcje utleniania-redukcji – definiuje pojęcia: utleniacz i reduktor – zaznacza w zapisie słownym przebiegu reakcji chemicznej procesy utleniania i redukcji oraz utleniacz, reduktor – podaje przykłady reakcji utleniania-redukcji zachodzących w naszym otoczeniu; uzasadnia swój wybór
Woda i roztwory wodne	
DOPUSZCZAJĄCY (2)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje rodzaje wód występujących w przyrodzie – podaje, na czym polega obieg wody w przyrodzie – podaje przykłady źródeł zanieczyszczenia wód – wymienia niektóre skutki zanieczyszczeń oraz sposoby walki z nimi – wymienia stany skupienia wody

	<ul style="list-style-type: none"> – określa, jaką wodę nazywa się wodą destylowaną – nazywa przemiany stanów skupienia wody – opisuje właściwości wody – zapisuje wzory sumaryczny i strukturalny cząsteczki wody – definiuje pojęcie dipol – identyfikuje cząsteczkę wody jako dipol – wyjaśnia podział substancji na dobrze rozpuszczalne, trudno rozpuszczalne oraz praktycznie nierozpuszczalne w wodzie – podaje przykłady substancji, które rozpuszczają się i nie rozpuszczają się w wodzie – wyjaśnia pojęcia: rozpuszczalnik i substancja rozpuszczana – projektuje doświadczenie dotyczące rozpuszczalności różnych substancji w wodzie – definiuje pojęcie rozpuszczalność – wymienia czynniki, które wpływają na rozpuszczalność substancji – określa, co to jest krzywa rozpuszczalności – odczytuje z wykresu rozpuszczalności rozpuszczalność danej substancji w podanej temperaturze – wymienia czynniki wpływające na szybkość rozpuszczania się substancji stałej w wodzie – definiuje pojęcia: roztwór właściwy, koloid i zawiesina – podaje przykłady substancji tworzących z wodą roztwór właściwy, zawiesinę, koloid – definiuje pojęcia: roztwór nasycony, roztwór nienasycony, roztwór stężony, roztwór rozcieńczony – definiuje pojęcie krystalizacja – podaje sposoby otrzymywania roztworu nienasyconego z nasyconego i odwrotnie – definiuje stężenie procentowe roztworu – podaje wzór opisujący stężenie procentowe roztworu – prowadzi proste obliczenia z wykorzystaniem pojęć: stężenie procentowe, masa substancji, masa rozpuszczalnika, masa roztworu
DOSTATECZNY (3)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisuje budowę cząsteczki wody – wyjaśnia, co to jest cząsteczka polarna – wymienia właściwości wody zmieniające się pod wpływem zanieczyszczeń – planuje doświadczenie udowadniające, że woda: z sieci wodociągowej i naturalnie występująca w przyrodzie są mieszaninami – proponuje sposoby racjonalnego gospodarowania wodą – tłumaczy, na czym polegają procesy mieszania i rozpuszczania – określa, dla jakich substancji woda jest dobrym rozpuszczalnikiem – charakteryzuje substancje ze względu na ich rozpuszczalność w wodzie – planuje doświadczenia wykazujące wpływ różnych czynników na szybkość rozpuszczania substancji stałych w wodzie – porównuje rozpuszczalność różnych substancji w tej samej temperaturze – oblicza ilość substancji, którą można rozpuścić w określonej objętości wody w podanej temperaturze – podaje przykłady substancji, które rozpuszczają się w wodzie, tworząc roztwory właściwe – podaje przykłady substancji, które nie rozpuszczają się w wodzie, tworząc koloidy lub zawiesiny – wskazuje różnice między roztworem właściwym a zawiesiną – opisuje różnice między roztworami: rozcieńczonym, stężonym, nasyconym i nienasyconym – przekształca wzór na stężenie procentowe roztworu tak, aby obliczyć masę substancji rozpuszczonej lub masę roztworu – oblicza masę substancji rozpuszczonej lub masę roztworu, znając stężenie procentowe roztworu – wyjaśnia, jak sporządzić roztwór o określonym stężeniu procentowym, np. 100 g 20-procentowego roztworu soli kuchennej
DOBRY (4)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polega tworzenie wiązania kowalencyjnego spolaryzowanego w cząsteczce wody

	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia budowę polarną cząsteczki wody – określa właściwości wody wynikające z jej budowy polarnej – przewiduje zdolność różnych substancji do rozpuszczania się w wodzie – przedstawia za pomocą modeli proces rozpuszczania w wodzie substancji o budowie polarnej, np. chlorowodoru – podaje rozmiary cząstek substancji wprowadzonych do wody i znajdujących się w roztworze właściwym, koloidzie, zawiesinie – wykazuje doświadczalnie wpływ różnych czynników na szybkość rozpuszczania substancji stałej w wodzie – posługuje się wykresem rozpuszczalności – wykonuje obliczenia z wykorzystaniem wykresu rozpuszczalności – oblicza masę wody, znając masę roztworu i jego stężenie procentowe – prowadzi obliczenia z wykorzystaniem pojęcia gęstości – podaje sposoby zmniejszenia lub zwiększenia stężenia roztworu – oblicza stężenie procentowe roztworu powstałego przez zagęszczenie i rozcieńczenie roztworu – oblicza stężenie procentowe roztworu nasyconego w danej temperaturze (z wykorzystaniem wykresu rozpuszczalności) – wymienia czynności prowadzące do sporządzenia określonej objętości roztworu o określonym stężeniu procentowym – sporządza roztwór o określonym stężeniu procentowym
BARDZO DOBRY (5)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – proponuje doświadczenie udowadniające, że woda jest związkami wodoru i tlenu – określa wpływ ciśnienia atmosferycznego na wartość temperatury wrzenia wody – porównuje rozpuszczalność w wodzie związków kowalencyjnych i jonowych – wykazuje doświadczalnie, czy roztwór jest nasycony, czy nienasycony – rozwiązuje z wykorzystaniem gęstości zadania rachunkowe dotyczące stężenia procentowego – oblicza rozpuszczalność substancji w danej temperaturze, znając stężenie procentowe jej roztworu nasyconego w tej temperaturze – oblicza stężenie roztworu powstałego po zmieszaniu roztworów tej samej substancji o różnych stężeniach
CELUJĄCY (6)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polega asocjacja cząsteczek wody – rozwiązuje zadania rachunkowe na stężenie procentowe roztworu, w którym rozpuszczono mieszaninę substancji stałych – rozwiązuje zadania z wykorzystaniem pojęcia stężenie molowe
Tlenki i wodorotlenki	
DOPUSZCZAJĄCY (2)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – definiuje pojęcie katalizator – definiuje pojęcie tlenek – podaje podział tlenków na tlenki metali i tlenki niemetali – zapisuje równania reakcji otrzymywania tlenków metali i tlenków niemetali – wymienia zasady BHP dotyczące pracy z zasadami – definiuje pojęcia wodorotlenek i zasada – odczytuje z tabeli rozpuszczalności, czy wodorotlenek jest rozpuszczalny w wodzie czy też nie – opisuje budowę wodorotlenków – zna wartościowość grupy wodorotlenowej – rozpoznaje wzory wodorotlenków – zapisuje wzory sumaryczne wodorotlenków: NaOH, KOH, Ca(OH)₂, Al(OH)₃, Cu(OH)₂ – opisuje właściwości oraz zastosowania wodorotlenków: sodu, potasu i wapnia – łączy nazwy zwyczajowe (wapno palone i wapno gaszone) z nazwami systematycznymi tych związków chemicznych – definiuje pojęcia: elektrolit, nieelektrolit – definiuje pojęcia: dysocjacja jonowa, wskaźnik – wymienia rodzaje odczynów roztworów – podaje barwy wskaźników w roztworze o podanym odczynie

	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polega dysocjacja jonowa zasad – zapisuje równania dysocjacji jonowej zasad (proste przykłady) – podaje nazwy jonów powstałych w wyniku dysocjacji jonowej – odróżnia zasady od innych substancji za pomocą wskaźników – rozróżnia pojęcia wodorotlenek i zasada
DOSTATECZNY (3)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – podaje sposoby otrzymywania tlenków – opisuje właściwości i zastosowania wybranych tlenków – podaje wzory i nazwy wodorotlenków – wymienia wspólne właściwości zasad i wyjaśnia, z czego one wynikają – wymienia dwie główne metody otrzymywania wodorotlenków – zapisuje równania reakcji otrzymywania wodorotlenku sodu, potasu i wapnia – wyjaśnia pojęcia woda wapienna, wapno palone i wapno gaszone – odczytuje proste równania dysocjacji jonowej zasad – definiuje pojęcie odczyn zasadowy – bada odczyn – zapisuje obserwacje do przeprowadzanych na lekcji doświadczeń
DOBRY (4)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia wodorotlenek i zasada – wymienia przykłady wodorotlenków i zasad – wyjaśnia, dlaczego podczas pracy z zasadami należy zachować szczególną ostrożność – wymienia poznane tlenki metali, z których otrzymać zasady – zapisuje równania reakcji otrzymywania wybranego wodorotlenku – planuje doświadczenia, w których wyniku można otrzymać wodorotlenki sodu, potasu lub wapnia – planuje sposób otrzymywania wodorotlenków nierozpuszczalnych w wodzie – zapisuje i odczytuje równania dysocjacji jonowej zasad – określa odczyn roztworu zasadowego i uzasadnia to – opisuje doświadczenia przeprowadzane na lekcjach (schemat, obserwacje, wnioski) – opisuje zastosowania wskaźników – planuje doświadczenie, które umożliwi zbadanie odczynu produktów używanych w życiu codziennym
BARDZO DOBRY (5)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zapisuje wzór sumaryczny wodorotlenku dowolnego metalu – planuje doświadczenia, w których wyniku można otrzymać różne wodorotlenki, także praktycznie nierozpuszczalne w wodzie – identyfikuje wodorotlenki na podstawie podanych informacji – odczytuje równania reakcji chemicznych
CELUJĄCY (6)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisuje i bada właściwości wodorotlenków amfoterycznych – zapisuje równania reakcji otrzymywania różnych wodorotlenków

KLASA VIII

Kwasy	
DOPUSZCZAJĄCY (2)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia zasady bhp dotyczące obchodzenia się z kwasami – zalicza kwasy do elektrolitów – definiuje pojęcie kwasy zgodnie z teorią Arrheniusa – opisuje budowę kwasów – opisuje różnice w budowie kwasów beztlenowych i kwasów tlenowych – zapisuje wzory sumaryczne kwasów: HCl, H₂S, H₂SO₄, H₂SO₃, HNO₃, H₂CO₃, H₃PO₄ – zapisuje wzory strukturalne kwasów beztlenowych – podaje nazwy poznanych kwasów – wskazuje wodór i resztę kwasową we wzorze kwasu

	<ul style="list-style-type: none"> - wyznacza wartościowość reszty kwasowej - wyjaśnia, jak można otrzymać np. kwas chlorowodorowy, siarkowy(IV) - wyjaśnia, co to jest tlenek kwasowy - opisuje właściwości kwasów, np.: chlorowodorowego, azotowego(V) i siarkowego(VI) - stosuje zasadę rozcieńczania kwasów - opisuje podstawowe zastosowania kwasów: chlorowodorowego, azotowego(V) i siarkowego(VI) - wyjaśnia, na czym polega dysocjacja jonowa (elektrolityczna) kwasów - definiuje pojęcia: jon, kation i anion - zapisuje równania reakcji dysocjacji jonowej kwasów (proste przykłady) - wymienia rodzaje odczynu roztworu - wymienia poznane wskaźniki - określa zakres pH i barwy wskaźników dla poszczególnych odczynów - rozróżnia doświadczalnie odczyny roztworów za pomocą wskaźników - wyjaśnia pojęcie kwaśne opady - oblicza masy cząsteczkowe HCl i H₂S
DOSTATECZNY (3)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - udowadnia, dlaczego w nazwie danego kwasu pojawia się wartościowość - zapisuje wzory strukturalne poznanych kwasów - wymienia metody otrzymywania kwasów tlenowych i kwasów beztlenowych - zapisuje równania reakcji otrzymywania poznanych kwasów - wyjaśnia pojęcie tlenek kwasowy - wskazuje przykłady tlenków kwasowych - opisuje właściwości poznanych kwasów - opisuje zastosowania poznanych kwasów - wyjaśnia pojęcie dysocjacja jonowa - zapisuje wybrane równania reakcji dysocjacji jonowej kwasów - nazywa kation H⁺ i aniony reszt kwasowych - określa odczyn roztworu (kwasowy) - wymienia wspólne właściwości kwasów - wyjaśnia, z czego wynikają wspólne właściwości kwasów - zapisuje obserwacje z przeprowadzanych doświadczeń - posługuje się skalą pH - bada odczyn i pH roztworu - wyjaśnia, jak powstają kwaśne opady - podaje przykłady skutków kwaśnych opadów - oblicza masy cząsteczkowe kwasów - oblicza zawartość procentową pierwiastków chemicznych w cząsteczkach kwasów
DOBRY (4)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zapisuje równania reakcji otrzymywania wskazanego kwasu - wyjaśnia, dlaczego podczas pracy ze stężonymi roztworami kwasów należy zachować szczególną ostrożność - projektuje doświadczenia, w wyniku których można otrzymać omawiane na lekcjach kwasy - wymienia poznane tlenki kwasowe - wyjaśnia zasadę bezpiecznego rozcieńczania stężonego roztworu kwasu siarkowego(VI) - planuje doświadczalne wykrycie białka w próbce żywności (np.: w serze, mleku, jajku) - opisuje reakcję ksantoproteinową - zapisuje i odczytuje równania reakcji dysocjacji jonowej (elektrolitycznej) kwasów - zapisuje i odczytuje równania reakcji dysocjacji jonowej (elektrolitycznej) w formie stopniowej dla H₂S, H₂CO₃ - określa kwasowy odczyn roztworu na podstawie znajomości jonów obecnych

	<p>w badanym roztworze</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje doświadczenia przeprowadzane na lekcjach (schemat, obserwacje, wnioski) - podaje przyczyny odczynu roztworów: kwasowego, zasadowego, obojętnego - interpretuje wartość pH w ujęciu jakościowym (odczyny: kwasowy, zasadowy, obojętny) - opisuje zastosowania wskaźników - planuje doświadczenie, które pozwala zbadać pH produktów występujących w życiu codziennym - rozwiązuje zadania obliczeniowe o wyższym stopniu trudności - analizuje proces powstawania i skutki kwaśnych opadów - proponuje niektóre sposoby ograniczenia powstawania kwaśnych opadów
BARDZO DOBRY (5)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zapisuje wzór strukturalny kwasu nieorganicznego o podanym wzorze sumarycznym - nazywa dowolny kwas tlenowy (określenie wartościowości pierwiastków chemicznych, uwzględnienie ich w nazwie) - projektuje i przeprowadza doświadczenia, w których wyniku można otrzymać kwasy - identyfikuje kwasy na podstawie podanych informacji - odczytuje równania reakcji chemicznych - rozwiązuje zadania obliczeniowe o wyższym stopniu trudności - proponuje sposoby ograniczenia powstawania kwaśnych opadów - wyjaśnia pojęcie skala pH
CELUJĄCY (6)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia przykłady innych wskaźników i określa ich zachowanie w roztworach o różnych odczynach - opisuje wpływ pH na glebę i uprawy, wyjaśnia przyczyny stosowania poszczególnych nawozów - omawia przemysłową metodę otrzymywania kwasu azotowego(V) - definiuje pojęcie stopień dysocjacji - dzieli elektrolity ze względu na stopień dysocjacji
Sole	
DOPUSZCZAJĄCY (2)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje budowę soli - tworzy i zapisuje wzory sumaryczne soli (np. chlorków, siarczków) - wskazuje metal i resztę kwasową we wzorze soli - tworzy nazwy soli na podstawie wzorów sumarycznych (proste przykłady) - tworzy i zapisuje wzory sumaryczne soli na podstawie ich nazw (np. wzory soli kwasów: chlorowodorowego, siarkowodorowego i metali, np. sodu, potasu i wapnia) - wskazuje wzory soli wśród wzorów różnych związków chemicznych - definiuje pojęcie dysocjacja jonowa (elektrolityczna) soli - dzieli sole ze względu na ich rozpuszczalność w wodzie - ustala rozpuszczalność soli w wodzie na podstawie tabeli rozpuszczalności soli i wodorotlenków w wodzie - zapisuje równania reakcji dysocjacji jonowej (elektrolitycznej) soli rozpuszczalnych w wodzie (proste przykłady) - podaje nazwy jonów powstałych w wyniku dysocjacji jonowej soli (proste przykłady) - opisuje sposób otrzymywania soli trzema podstawowymi metodami (kwas + zasada, metal + kwas, tlenek metalu + kwas) - zapisuje cząsteczkowo równania reakcji otrzymywania soli (proste przykłady) - definiuje pojęcia reakcja zobojętniania i reakcja strąceniowa - odróżnia zapis cząsteczkowy od zapisu jonowego równania reakcji chemicznej - określa związek ładunku jonu z wartościowością metalu i reszty kwasowej - podaje przykłady zastosowań najważniejszych soli

DOSTATECZNY (3)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia cztery najważniejsze sposoby otrzymywania soli - podaje nazwy i wzory soli (typowe przykłady) - zapisuje równania reakcji zobojętniania w formach: cząsteczkowej, jonowej oraz jonowej skróconej - podaje nazwy jonów powstałych w wyniku dysocjacji jonowej soli - odczytuje równania reakcji otrzymywania soli (proste przykłady) - korzysta z tabeli rozpuszczalności soli i wodorotlenków w wodzie - zapisuje równania reakcji otrzymywania soli (reakcja strąceniowa) w formach cząsteczkowej i jonowej (proste przykłady) - zapisuje i odczytuje wybrane równania reakcji dysocjacji jonowej soli - dzieli metale ze względu na ich aktywność chemiczną (szereg aktywności metali) - opisuje sposoby zachowania się metali w reakcji z kwasami (np. miedź i magnez w reakcji z kwasem chlorowodorowym) - zapisuje obserwacje z doświadczeń przeprowadzanych na lekcji - wymienia zastosowania najważniejszych soli
DOBRY (4)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tworzy i zapisuje nazwy i wzory soli: chlorków, siarczków, azotanów(V), siarczanów(IV), siarczanów(VI), węglanów, fosforanów(V) (ortofosforanów(V)) - zapisuje i odczytuje równania dysocjacji jonowej (elektrolitycznej) soli - otrzymuje sole doświadczalnie - wyjaśnia przebieg reakcji zobojętniania i reakcji strąceniowej - zapisuje równania reakcji otrzymywania soli - ustala, korzystając z szeregu aktywności metali, które metale reagują z kwasami według schematu: metal + kwas → sól + wodór - projektuje i przeprowadza reakcję zobojętniania (HCl + NaOH) - swobodnie posługuje się tabelą rozpuszczalności soli i wodorotlenków w wodzie - projektuje doświadczenia pozwalające otrzymać substancje trudno rozpuszczalne i praktycznie nierozpuszczalne (sole i wodorotlenki) w reakcjach strąceniowych - zapisuje odpowiednie równania reakcji w formie cząsteczkowej i jonowej (reakcje otrzymywania substancji trudno rozpuszczalnych i praktycznie nierozpuszczalnych w reakcjach strąceniowych) - podaje przykłady soli występujących w przyrodzie - wymienia zastosowania soli - opisuje doświadczenia przeprowadzane na lekcjach (schemat, obserwacje, wniosek)
BARDZO DOBRY (5)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia metody otrzymywania soli - przewiduje, czy zajdzie dana reakcja chemiczna (poznane metody, tabela rozpuszczalności soli i wodorotlenków w wodzie, szereg aktywności metali) - zapisuje i odczytuje równania reakcji otrzymywania dowolnej soli - wyjaśnia, jakie zmiany zaszły w odczynie roztworów poddanych reakcji zobojętniania - proponuje reakcję tworzenia soli trudno rozpuszczalnej i praktycznie nierozpuszczalnej - przewiduje wynik reakcji strąceniowej - identyfikuje sole na podstawie podanych informacji - podaje zastosowania reakcji strąceniowych - projektuje i przeprowadza doświadczenia dotyczące otrzymywania soli - przewiduje efekty zaprojektowanych doświadczeń dotyczących otrzymywania soli (różne metody) - opisuje zaprojektowane doświadczenia
CELUJĄCY (6)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia pojęcie hydrat, wymienia przykłady hydratów, ich występowania i zastosowania - wyjaśnia pojęcie hydroliza, zapisuje równania reakcji hydrolizy i wyjaśnia jej przebieg - wyjaśnia pojęcia: sól podwójna, sól potrójna, wodorosole i hydroksosole; podaje

	przykłady tych soli
Związki węgla z wodorem	
DOPUSZCZAJĄCY (2)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcie związki organiczne – podaje przykłady związków chemicznych zawierających węgiel – wymienia naturalne źródła węglowodorów – wymienia nazwy produktów destylacji ropy naftowej i podaje przykłady ich zastosowania – stosuje zasady bhp w pracy z gazem ziemnym oraz produktami przeróbki ropy naftowej – definiuje pojęcie węglowodory – definiuje pojęcie szereg homologiczny – definiuje pojęcia: węglowodory nasycone, węglowodory nienasycone, alkanony, alkeny, alkinony – zalicza alkanony do węglowodorów nasyconych, a alkenony i alkinony – do nienasyconych – zapisuje wzory sumaryczne: alkanonów, alkenonów i alkinonów o podanej liczbie atomów węgla – rysuje wzory strukturalne i półstrukturalne (grupowe): alkanonów, alkenonów i alkinonów o łańcuchach prostych (do pięciu atomów węgla w cząsteczce) – podaje nazwy systematyczne alkanonów (do pięciu atomów węgla w cząsteczce) – podaje wzory ogólne: alkanonów, alkenonów i alkinonów – podaje zasady tworzenia nazw alkenonów i alkinonów – przyporządkowuje dany węglowodór do odpowiedniego szeregu homologicznego – opisuje budowę i występowanie metanu – opisuje właściwości fizyczne i chemiczne metanu, etanu – wyjaśnia, na czym polegają spalanie całkowite i spalanie niecałkowite – zapisuje równania reakcji spalania całkowitego i spalania niecałkowitego metanu, etanu – podaje wzory sumaryczne i strukturalne etenu i etynu – opisuje najważniejsze właściwości etenu i etynu – definiuje pojęcia: polimeryzacja, monomer i polimer – opisuje najważniejsze zastosowania metanu, etenu i etynu – opisuje wpływ węglowodorów nasyconych i węglowodorów nienasyconych na wodę bromową (lub rozcieńczony roztwór manganianu(VII) potasu)
DOSTATECZNY (3)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcie szereg homologiczny – tworzy nazwy alkenonów i alkinonów na podstawie nazw odpowiednich alkanonów – zapisuje wzory: sumaryczne, strukturalne i półstrukturalne (grupowe); podaje nazwy: alkanonów, alkenonów i alkinonów – buduje model cząsteczki: metanu, etenu, etynu – wyjaśnia różnicę między spalaniem całkowitym a spalaniem niecałkowitym – opisuje właściwości fizyczne i chemiczne (spalanie) alkanonów (metanu, etanu) oraz etenu i etynu – zapisuje i odczytuje równania reakcji spalania metanu, etanu, przy dużym i małym dostępie tlenu – pisze równania reakcji spalania etenu i etynu – porównuje budowę etenu i etynu – wyjaśnia, na czym polegają reakcje przyłączenia i polimeryzacji – opisuje właściwości i niektóre zastosowania polietylenu – wyjaśnia, jak można doświadczalnie odróżnić węglowodory nasycone od węglowodorów nienasyconych, np. metan od etenu czy etynu – wyjaśnia, od czego zależą właściwości węglowodorów – wykonuje proste obliczenia dotyczące węglowodorów – podaje obserwacje do wykonywanych na lekcji doświadczeń
DOBRY (4)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – tworzy wzory ogólne alkanonów, alkenonów, alkinonów (na podstawie wzorów kolejnych

	<p>związków chemicznych w danym szeregu homologicznym)</p> <ul style="list-style-type: none"> – proponuje sposób doświadczalnego wykrycia produktów spalania węglowodorów – zapisuje równania reakcji spalania alkanów przy dużym i małym dostępie tlenu – zapisuje równania reakcji spalania alkenów i alkinów – zapisuje równania reakcji otrzymywania etynu – odczytuje podane równania reakcji chemicznej – zapisuje równania reakcji etenu i etynu z bromem, polimeryzacji etenu – opisuje rolę katalizatora w reakcji chemicznej – wyjaśnia zależność między długością łańcucha węglowego a właściwościami fizycznymi alkanów (np. stanem skupienia, lotnością, palnością, gęstością, temperaturą topnienia i wrzenia) – wyjaśnia, co jest przyczyną większej reaktywności węglowodorów nienasyconych w porównaniu z węglowodorami nasyconymi – opisuje właściwości i zastosowania polietylenu – projektuje doświadczenie chemiczne umożliwiające odróżnienie węglowodorów nasyconych od węglowodorów nienasyconych – opisuje przeprowadzane doświadczenia chemiczne – wykonuje obliczenia związane z węglowodorami – wyszukuje informacje na temat zastosowań alkanów, etenu i etynu; wymienia je – zapisuje równanie reakcji polimeryzacji etenu
BARDZO DOBRY (5)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – analizuje właściwości węglowodorów – porównuje właściwości węglowodorów nasyconych i węglowodorów nienasyconych – wyjaśnia zależność między długością łańcucha węglowego a właściwościami fizycznymi alkanów – opisuje wpływ wiązania wielokrotnego w cząsteczce węglowodoru na jego reaktywność – zapisuje równania reakcji przyłączenia (np. bromowodoru, wodoru, chloru) do węglowodorów zawierających wiązanie wielokrotne – projektuje doświadczenia chemiczne dotyczące węglowodorów – projektuje i przeprowadza doświadczenie chemiczne umożliwiające odróżnienie węglowodorów nasyconych od węglowodorów nienasyconych – stosuje zdobytą wiedzę do rozwiązywania zadań obliczeniowych o wysokim stopniu trudności – analizuje znaczenie węglowodorów w życiu codziennym
CELUJĄCY (6)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisuje przebieg suchej destylacji węgla kamiennego – wyjaśnia pojęcia: izomeria, izomery – wyjaśnia pojęcie węglowodory aromatyczne – podaje przykłady tworzyw sztucznych, tworzyw syntetycznych – podaje właściwości i zastosowania wybranych tworzyw sztucznych – wymienia przykładowe oznaczenia opakowań wykonanych z tworzyw sztucznych
Pochodne węglowodorów	
DOPUSZCZAJĄCY (2)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dowodzi, że alkohole, kwasy karboksylowe, estry i aminokwasy są pochodnymi węglowodorów – opisuje budowę pochodnych węglowodorów (grupa węglowodorowa + grupa funkcyjna) – wymienia pierwiastki chemiczne wchodzące w skład pochodnych węglowodorów – zalicza daną substancję organiczną do odpowiedniej grupy związków chemicznych – wyjaśnia, co to jest grupa funkcyjna – zaznacza grupy funkcyjne w alkoholach, kwasach karboksylowych, estrach, aminokwasach; podaje ich nazwy – zapisuje wzory ogólne alkoholi, kwasów karboksylowych i estrów – dzieli alkohole na monohydroksylowe i polihydroksylowe – zapisuje wzory sumaryczne i rysuje wzory półstrukturalne (grupowe), strukturalne

	<p>alkoholi monohydroksylowych o łańcuchach prostych zawierających do trzech atomów węgla w cząsteczce</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, co to są nazwy zwyczajowe i nazwy systematyczne – tworzy nazwy systematyczne alkoholi monohydroksylowych o łańcuchach prostych zawierających do trzech atomów węgla w cząsteczce, podaje zwyczajowe (metanolu, etanolu) – rysuje wzory półstrukturalne (grupowe), strukturalne kwasów monokarboksylowych o łańcuchach prostych zawierających do dwóch atomów węgla w cząsteczce; podaje ich nazwy systematyczne i zwyczajowe (kwasu metanowego i kwasu etanowego) – zaznacza resztę kwasową we wzorze kwasu karboksylowego – opisuje najważniejsze właściwości metanolu, etanolu i glicerolu oraz kwasów etanowego i metanowego – bada właściwości fizyczne glicerolu – zapisuje równanie reakcji spalania metanolu – opisuje podstawowe zastosowania etanolu i kwasu etanowego – dzieli kwasy karboksylowe na nasycone i nienasycone – wymienia najważniejsze kwasy tłuszczowe – opisuje najważniejsze właściwości długołańcuchowych kwasów karboksylowych (stearynowego i oleinowego) – definiuje pojęcie mydła – wymienia związki chemiczne, które są substratami reakcji estryfikacji – definiuje pojęcie estry – wymienia przykłady występowania estrów w przyrodzie – opisuje zagrożenia związane z alkoholami (metanol, etanol) – wśród poznanych substancji wskazuje te, które mają szkodliwy wpływ na organizm – omawia budowę i właściwości aminokwasów (na przykładzie glicyny) – podaje przykłady występowania aminokwasów – wymienia najważniejsze zastosowania poznanych związków chemicznych (np. etanol, kwas etanowy, kwas stearynowy)
DOSTATECZNY (3)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zapisuje nazwy i wzory omawianych grup funkcyjnych – wyjaśnia, co to są alkohole polihydroksylowe – zapisuje wzory i podaje nazwy alkoholi monohydroksylowych o łańcuchach prostych (zawierających do pięciu atomów węgla w cząsteczce) – zapisuje wzory sumaryczny i półstrukturalny (grupowy) propano-1,2,3-triolu (glicerolu) – uzasadnia stwierdzenie, że alkohole i kwasy karboksylowe tworzą szeregi homologiczne – podaje odczyn roztworu alkoholu – opisuje fermentację alkoholową – zapisuje równania reakcji spalania etanolu – podaje przykłady kwasów organicznych występujących w przyrodzie (np. kwasy: mrówkowy, szczawiowy, cytrynowy) i wymienia ich zastosowania – tworzy nazwy prostych kwasów karboksylowych (do pięciu atomów węgla w cząsteczce) i zapisuje ich wzory sumaryczne i strukturalne – podaje właściwości kwasów metanowego (mrówkowego) i etanowego (octowego) – bada wybrane właściwości fizyczne kwasu etanowego (octowego) – opisuje dysocjację jonową kwasów karboksylowych – bada odczyn wodnego roztworu kwasu etanowego (octowego) – zapisuje równania reakcji spalania i reakcji dysocjacji jonowej kwasów metanowego i etanowego – zapisuje równania reakcji kwasów metanowego i etanowego z metalami, tlenkami metali i wodorotlenkami – podaje nazwy soli pochodzących od kwasów metanowego i etanowego – podaje nazwy długołańcuchowych kwasów monokarboksylowych (przykłady) – zapisuje wzory sumaryczne kwasów: palmitynowego, stearynowego i oleinowego – wyjaśnia, jak można doświadczalnie udowodnić, że dany kwas karboksylowy jest

	<p>kwasem nienasyconym</p> <ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady estrów – wyjaśnia, na czym polega reakcja estryfikacji – tworzy nazwy estrów pochodzących od podanych nazw kwasów i alkoholi (proste przykłady) – opisuje sposób otrzymywania wskazanego estru (np. octanu etylu) – zapisuje równania reakcji otrzymywania estru (proste przykłady, np. octanu metylu) – wymienia właściwości fizyczne octanu etylu – opisuje negatywne skutki działania etanolu na organizm – bada właściwości fizyczne omawianych związków – zapisuje obserwacje z wykonywanych doświadczeń chemicznych
DOBRY (4)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego alkohol etylowy ma odczyn obojętny – wyjaśnia, w jaki sposób tworzy się nazwę systematyczną glicerolu – zapisuje równania reakcji spalania alkoholi – podaje nazwy zwyczajowe i systematyczne alkoholi i kwasów karboksylowych – wyjaśnia, dlaczego niektóre wyższe kwasy karboksylowe nazywa się kwasami tłuszczowymi – porównuje właściwości kwasów organicznych i nieorganicznych – bada i opisuje wybrane właściwości fizyczne i chemiczne kwasu etanowego (octowego) – porównuje właściwości kwasów karboksylowych – opisuje proces fermentacji octowej – dzieli kwasy karboksylowe – zapisuje równania reakcji chemicznych kwasów karboksylowych – podaje nazwy soli kwasów organicznych – określa miejsce występowania wiązania podwójnego w cząsteczce kwasu oleinowego – podaje nazwy i rysuje wzory półstrukturalne (grupowe) długołańcuchowych kwasów monokarboksylowych (kwasów tłuszczowych) nasyconych (palmitynowego, stearynowego) i nienasyconego (oleinowego) – projektuje doświadczenie chemiczne umożliwiające odróżnienie kwasu oleinowego od kwasów palmitynowego lub stearynowego – zapisuje równania reakcji chemicznych prostych kwasów karboksylowych z alkoholami monohydroksylowymi – zapisuje równania reakcji otrzymywania podanych estrów – tworzy wzory estrów na podstawie nazw kwasów i alkoholi – tworzy nazwy systematyczne i zwyczajowe estrów na podstawie nazw odpowiednich kwasów karboksylowych i alkoholi – zapisuje wzór poznanego aminokwasu – opisuje budowę oraz wybrane właściwości fizyczne i chemiczne aminokwasów na przykładzie kwasu aminooctowego (glicyny) – opisuje właściwości omawianych związków chemicznych – wymienia zastosowania: metanolu, etanolu, glicerolu, kwasu metanowego, kwasu octowego – bada niektóre właściwości fizyczne i chemiczne omawianych związków – opisuje przeprowadzone doświadczenia chemiczne
BARDZO DOBRY (5)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – proponuje doświadczenie chemiczne do podanego tematu z działu Pochodne węglowodorów – opisuje doświadczenia chemiczne (schemat, obserwacje, wnioski) – przeprowadza doświadczenia chemiczne do działu Pochodne węglowodorów – zapisuje wzory podanych alkoholi i kwasów karboksylowych – zapisuje równania reakcji chemicznych alkoholi, kwasów karboksylowych o wyższym stopniu trudności (np. więcej niż pięć atomów węgla w cząsteczce) – wyjaśnia zależność między długością łańcucha węglowego a stanem skupienia i reaktywnością alkoholi oraz kwasów karboksylowych – zapisuje równania reakcji otrzymywania estru o podanej nazwie lub podanym

	<p>wzorze</p> <ul style="list-style-type: none"> – planuje i przeprowadza doświadczenie pozwalające otrzymać ester o podanej nazwie – opisuje właściwości estrów w aspekcie ich zastosowań – przewiduje produkty reakcji chemicznej – identyfikuje poznane substancje – omawia szczegółowo przebieg reakcji estryfikacji – omawia różnicę między reakcją estryfikacji a reakcją zobojętniania – zapisuje równania reakcji chemicznych w formach: cząsteczkowej, jonowej i skróconej jonowej – analizuje konsekwencje istnienia dwóch grup funkcyjnych w cząsteczce aminokwasu – zapisuje równanie kondensacji dwóch cząsteczek glicyny – opisuje mechanizm powstawania wiązania peptydowego – rozwiązuje zadania dotyczące pochodnych węglowodorów (o dużym stopniu trudności)
CELUJĄCY (6)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisuje właściwości i zastosowania wybranych alkoholi (inne niż na lekcji) – opisuje właściwości i zastosowania wybranych kwasów karboksylowych (inne niż na lekcji) – zapisuje równania reakcji chemicznych zachodzących w twardej wodzie po dodaniu mydła sodowego – wyjaśnia pojęcie hydroksykwasu – wyjaśnia, czym są aminy; omawia ich przykłady; podaje ich wzory; opisuje właściwości, występowanie i zastosowania – wymienia zastosowania aminokwasów – wyjaśnia, co to jest hydroliza estru – zapisuje równania reakcji hydrolizy estru o podanej nazwie lub podanym wzorze
Substancje o znaczeniu biologicznym	
DOPUSZCZAJĄCY (2)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia główne pierwiastki chemiczne wchodzące w skład organizmu – wymienia podstawowe składniki żywności i miejsca ich występowania – wymienia pierwiastki chemiczne, których atomy wchodzą w skład cząsteczek: tłuszczów, cukrów (węglowodanów) i białek – dzieli tłuszcze ze względu na: pochodzenie i stan skupienia – zalicza tłuszcze do estrów – wymienia rodzaje białek – dzieli cukry (sacharydy) na cukry proste i cukry złożone – definiuje białka jako związki chemiczne powstające z aminokwasów – wymienia przykłady: tłuszczów, sacharydów i białek – wyjaśnia, co to są węglowodany – wymienia przykłady występowania celulozy i skrobi w przyrodzie – podaje wzory sumaryczne: glukozy i fruktozy, sacharozy, skrobi i celulozy – wymienia zastosowania poznanych cukrów – wymienia najważniejsze właściwości omawianych związków chemicznych – definiuje pojęcia: denaturacja, koagulacja, żel, zol – wymienia czynniki powodujące denaturację białek – podaje reakcje charakterystyczne białek i skrobi – opisuje znaczenie: wody, tłuszczów, białek, sacharydów, witamin i mikroelementów dla organizmu – wyjaśnia, co to są związki wielkocząsteczkowe; wymienia ich przykłady – wymienia funkcje podstawowych składników odżywczych
DOSTATECZNY (3)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia rolę składników odżywczych w prawidłowym funkcjonowaniu organizmu – opisuje budowę cząsteczki tłuszczu jako estru glicerolu i kwasów tłuszczowych – opisuje wybrane właściwości fizyczne tłuszczów

	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje wpływ oleju roślinnego na wodę bromową – wyjaśnia, jak można doświadczalnie odróżnić tłuszcze nienasycone od tłuszczów nasyconych – opisuje właściwości białek – wymienia czynniki powodujące koagulację białek – opisuje właściwości fizyczne: glukozy, fruktozy, sacharozy, skrobi i celulozy – bada właściwości fizyczne wybranych związków chemicznych (glukozy, fruktozy, sacharozy, skrobi i celulozy) – zapisuje równanie reakcji sacharozy z wodą za pomocą wzorów sumarycznych – opisuje przebieg reakcji chemicznej skrobi z wodą – wykrywa obecność skrobi i białka w produktach spożywczych
DOBRY (4)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – podaje wzór ogólny tłuszczów – omawia różnice w budowie tłuszczów stałych i tłuszczów ciekłych – wyjaśnia, dlaczego olej roślinny odbarwia wodę bromową – definiuje białka jako związki chemiczne powstające w wyniku kondensacji aminokwasów – definiuje pojęcia: peptydy, peptyzacja, wysalanie białek – opisuje różnice w przebiegu denaturacji i koagulacji białek – wyjaśnia, co to znaczy, że sacharoza jest disacharydem – wymienia różnice we właściwościach fizycznych skrobi i celulozy – zapisuje poznane równania reakcji sacharydów z wodą – definiuje pojęcie wiązanie peptydowe – projektuje i przeprowadza doświadczenie chemiczne umożliwiające odróżnienie tłuszczu nienasyconego od tłuszczu nasyconego – projektuje doświadczenia chemiczne umożliwiające wykrycie białka za pomocą stężonego roztworu kwasu azotowego(V) – planuje doświadczenia chemiczne umożliwiające badanie właściwości omawianych związków chemicznych – opisuje przeprowadzone doświadczenia chemiczne – opisuje znaczenie i zastosowania skrobi, celulozy i innych poznanych związków chemicznych
BARDZO DOBRY (5)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – podaje wzór tristéarynianu glicerolu – projektuje i przeprowadza doświadczenia chemiczne umożliwiające wykrycie białka – wyjaśnia, na czym polega wysalanie białek – wyjaśnia, dlaczego skrobia i celuloza są polisacharydami – wyjaśnia, co to są dekstryny – omawia przebieg reakcji chemicznej skrobi z wodą – planuje i przeprowadza doświadczenie chemiczne weryfikujące postawioną hipotezę – identyfikuje poznane substancje
CELUJĄCY (6)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – bada skład pierwiastkowy białek – udowadnia doświadczalnie, że glukoza ma właściwości redukujące – przeprowadza próbę Trommera i próbę Tollensa – wyjaśnia, na czym polega próba akroleinowa – projektuje doświadczenie umożliwiające odróżnienie tłuszczu od substancji tłustej (próba akroleinowa) – opisuje proces utwardzania tłuszczów – opisuje hydrolizę tłuszczów, zapisuje równanie dla podanego tłuszczu – wyjaśnia, na czym polega efekt Tyndalla

3. Osiągnięcia uczniów podlegające sprawdzaniu i ocenianiu:

- wiadomości – zgodnie z kryteriami wynikającymi z podstawy programowej,

- umiejętności – zgodnie z kryteriami wynikającymi z podstawy programowej,
- postawa ucznia – systematyczność, aktywność, odpowiedzialność za podjęte działania, przygotowanie do lekcji, praca w grupie, kreatywność i in.

W szczególności ocenie podlegają następujące osiągnięcia edukacyjne:

- a) Znajomość i umiejętność korzystania z terminów i pojęć chemicznych do opisu zjawisk i właściwości, w tym:
 - odpowiedź ucznia udzielana na lekcji,
 - dyskusja prowadzona na lekcji,
 - poprawne stosowanie sprzętu chemicznego,
 - opisywanie doświadczeń, prowadzenie obserwacji i wyciąganie wniosków,
 - rozwiązywanie zadań domowych.
- b) Umiejętność przeprowadzania obliczeń w różnych sytuacjach praktycznych, w tym:
 - rozwiązywanie zadań związanych ze stosowaniem praw chemicznych,
 - przygotowywanie roztworów o określonym stężeniu procentowym,
 - rozwiązywanie zadań związanych ze stężeniem procentowym,
 - obliczanie gęstości substancji (w oparciu o wzór),
 - obliczanie składu procentowego mieszanin i związków chemicznych,
 - obliczanie zawartości jednego ze składników w mieszaninie lub związku chemicznym.
- c) Umiejętność odczytywania i korzystania z informacji przedstawionej w formie tekstu, tabeli, wykresu, rysunku, schematu i fotografii i oraz przetwarzania i interpretowania tych informacji, w tym:
 - praca z podręcznikiem, literaturą popularnonaukową i programami komputerowymi,
 - analiza diagramów, wykresów, schematów, tabel i rysunków.
- d) Umiejętności stosowania zintegrowanej wiedzy do objaśniania zjawisk przyrodniczych, wskazywania i analizowania współczesnych zagrożeń dla człowieka i środowiska, w tym:
 - twórcze dyskusje poruszających problemy zagrożeń i ochrony środowiska;
 - praca metodą projektów;
 - analiza wyników badań środowiska przeprowadzonych przez uczniów w najbliższej okolicy.
- e) Umiejętność stosowania zintegrowanej wiedzy do rozwiązywania problemów, w tym:
 - twórcze rozwiązywanie problemów – dostrzeganie i analiza problemu oraz planowanie metod jego rozwiązania,
 - twórcze projektowanie eksperymentów chemicznych wykonywanych na lekcji lub w domu – kojarzenie faktów, przeprowadzanie obserwacji i wyciąganie wniosków,
 - rozwiązywanie zadań – wypisywanie danych i szukanych, określanie toku postępowania, przedstawianie wyników i ich interpretacja.

4. Sposoby i formy sprawdzania osiągnięć uczniów:

Uczniom stwarza się możliwość dokonywania oceny własnych postępów i osiągnięć oraz stosuje się różnorodne formy oceniania:

- a) odpowiedzi ustne (w zależności od potrzeb i tematyki lekcji) obowiązuje znajomość materiału z maksymalnie trzech ostatnich lekcji. Przy ocenie uwzględnia się przede wszystkim poprawność merytoryczną wypowiedzi na określony temat, właściwe charakteryzowanie przemian chemicznych, znajomość symboliki pierwiastków, wzorów i reakcji chemicznych oraz umiejętność wnioskowania przyczynowo skutkowego.
- b) prace pisemne:
1. kartkówki – obejmujące materiał z jednej, dwóch, maksymalnie trzech ostatnich lekcji (mogą, ale nie muszą być wcześniej zapowiedziane). Przynajmniej jedna w danym okresie klasyfikacyjnym.
 2. sprawdziany – są obowiązkowe i obejmują zakres z większej partii materiału, najczęściej jest to dany dział/rozdział. Sprawdziany muszą być zawsze zapowiedziane z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem z odnotowaniem tego faktu w dzienniku. Do każdego sprawdzianu określa się przewidywany zakres materiału. Przez sprawdzian należy rozumieć także inną formę jak test. Przewiduje się minimum jeden sprawdzian w danym okresie klasyfikacyjnym. Jako sprawdzian należy rozumieć także próbny test ósmoklasisty obejmujący wiedzę i umiejętności określone w podstawie programowej;
- c) aktywność na lekcji – ocenianiu podlega zaangażowanie na lekcji, umiejętność samodzielnego rozwiązywania problemów, praca w grupach, udział w dyskusjach, prowadzących do wyciągania wniosków, prowadzenie obserwacji, wykonywanie doświadczeń, kreatywność, zgłaszanie się w trakcie lekcji i udzielanie poprawnych odpowiedzi. Aktywność oceniana jest w postaci „plusów”.
- Uczeń na każdej lekcji może otrzymać za aktywne uczestnictwo „+”. Skumulowana liczba „+” odpowiada ocenie cząstkowej za aktywność. Reguła ta nie odnosi się do oceny niedostatecznej i dopuszczającej. Nie określa się limitu „+” na danej lekcji, jak również terminu ich ważności, co oznacza, że przechodzą na kolejne zajęcia w ciągu całego roku szkolnego. Uczeń sam decyduje, czy za zebrane „+” chce otrzymać ocenę (np. za cztery „+” ocenę dobrą), czy zbiera „+” dalej na wyższą ocenę. Maksymalnie za pięć „+” uczeń otrzymuje ocenę bardzo dobrą, kolejne zebrane „+” sumowane są do następnej oceny;
- d) praca domowa – ocenie podlega samodzielność, poprawność i staranność wykonania pracy. Najczęściej są krótkoterminowe, zadawane z lekcji na lekcję. Za niepoprawnie wykonaną pracę domową uczeń nie otrzymuje oceny niedostatecznej;
- e) inne formy – udział w konkursach przedmiotowych, olimpiadach, samodzielne opracowania oparte na innych źródłach niż podręcznik, prowadzenie prac badawczych, wykonanie i opisanie doświadczeń chemicznych, w tym obserwacji i wniosków i inne.

5. Wskaźniki ocen:

Oceny klasyfikacyjne wyrażane są w skali 1 – 6. W ocenianiu bieżącym skala ulega rozszerzeniu do następującej: 6, 5+, 5, 5-, 4+, 4, 4-, 3+, 3, 3-, 2+, 2, 2-, 1. Plusy i minusy wskazują na stan wiadomości między ustalonymi w skali ocenami: „+” należy interpretować jako +0,50 do danej oceny, zaś „-”, jako -0,25 od danej oceny.

Przy ocenianiu sprawdzianów stosuje się progi procentowe zaliczeń na poszczególne oceny (sprawdzian może zawierać zadanie ponadprogramowe, ale nie musi):

100% - 98%	celujący
97% - 96%	bardzo dobry +
95% - 90%	bardzo dobry
89% - 88%	bardzo dobry –
87% - 85%	dobry +
84% - 75%	dobry
74% - 73%	dobry –
72% - 70%	dostateczny +
69% - 56%	dostateczny
55% - 54%	dostateczny –
53% - 50%	dopuszczający +
49% - 40%	dopuszczający
39% - 38%	dopuszczający –
37% - 0%	niedostateczny

W przypadku kartkówek i innych form nauczyciel każdorazowo informuje uczniów o sposobie oceniania i kryteriach ocen w zależności od stopnia trudności.

Przy klasyfikacji okresowej i rocznej uwzględnia się wszystkie oceny cząstkowe. Oceny klasyfikacyjne są średnią wypadkową wszystkich ocen cząstkowych, przy czym najwyższe znaczenie mają kolejno:

- sprawdzian/test,
- kartkówka/ odpowiedź ustna,
- aktywność/ referat/ praca domowa/ inne formy.

Dodatkowo brane są pod uwagę: postępy, zaangażowanie, wkład pracy i indywidualne możliwości psychofizyczne ucznia.

Średniej wypadkowej na koniec każdego okresu przyporządkowuje się ocenę klasyfikacyjną następująco:

0 – 1,70	niedostateczny
1,71 – 2,60	dopuszczający
2,61 – 3,60	dostateczny
3,61 – 4,60	dobry
4,61 – 5,40	bardzo dobry
5,41 – 6,0	celujący

W uzasadnionych przypadkach nauczyciel może odstąpić od powyższej skali w nieznacznym zakresie.

Nieprzygotowania do lekcji:

Uczeń ma możliwość zgłoszenia dwóch nieprzygotowań do lekcji przy dwóch godzinach tygodniowo w danym okresie klasyfikacyjnym. Nieprzygotowania niewykorzystane

w pierwszym okresie nie przechodzą na drugi okres klasyfikacyjny. Nieprzygotowania uczeń zgłasza przed rozpoczęciem zajęć.

W przypadku wykorzystania przez ucznia ustalonej liczby nieprzygotowań każde następne wiąże się z wystawieniem oceny niedostatecznej za brak pracy domowej.

Nieprzygotowanie zwalnia ucznia na danych zajęciach z: odpowiedzi ustnej, niezapowiedzianej kartkówki, nieodrobionej pracy domowej. Zgłoszenie nieprzygotowania nie zwalnia z aktywnego uczestniczenia w lekcji, ani zapowiedzianego sprawdzianu czy kartkówki.

Brak pracy domowej lub nieprzygotowanie ucznia, niezgłoszone przez niego na początku zajęć, a stwierdzone przez nauczyciela, powoduje wystawienie oceny częściowej niedostatecznej.

Nieprzygotowanie zaznacza się kropką (.), a w dzienniku elektronicznym skrótem „np”.

Nieobecność na sprawdzianie i poprawa ocen:

- Uczeń który nie pisał sprawdzianu z przyczyn usprawiedliwionych, ma obowiązek napisać go w terminie do dwóch tygodni od powrotu do szkoły.
- Uczeń może za zgodą nauczyciela (który decyduje o jej zasadności i sposobie) poprawić ocenę ze sprawdzianu i odpowiedzi ustnej w terminie do tygodnia od otrzymania oceny. Poprawie nie podlegają kartkówki.
- Do dziennika wstawia się obie oceny – z pierwszego i drugiego podejścia – o ile ocena z poprawy nie jest oceną niedostateczną i nie jest niższa od oceny wyjściowej.
- W dzienniku elektronicznym skrótem „nb” oznacza się brak oceny ze sprawdzianu z powodu nieobecności ucznia, a skrótem „zw” oznacza się zwolnienie ucznia z otrzymania oceny ze sprawdzianu czy innej formy sprawdzania osiągnięć.

6. Zasady oceniania przedmiotowego:

- Każdy uczeń oceniany jest jawnie zgodnie z zasadami sprawiedliwości.
- Nie ocenia się zachowania ucznia jako formy aktywności przedmiotowej.
- W przypadku nieobecności usprawiedliwionej trwającej dłużej niż tydzień nie ocenia się ucznia do trzech dni po powrocie do szkoły. Ponadto ocenie nie podlega uczeń w trudnych sytuacjach losowych.
- Uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną w przypadku, gdy wyraźnie, bez sensownego usprawiedliwienia odmawia pisania sprawdzianu czy kartkówki, a także odpowiedzi ustnej.
- Oceny ze sprawdzianów wpisywane są do dziennika zawsze kolorem czerwonym.
- Nauczyciel zobowiązany jest oddać ocenione sprawdziany i kartkówki w terminie dwóch tygodni od ich napisania.
- Nauczyciel stosuje regułę, że w tygodniu nie mogą być więcej niż trzy sprawdziany, a jeden w ciągu dnia. Reguła ta nie odnosi się do kartkówek.
- Określa się 3 oceny częściowe jako minimalną ilość ocen do klasyfikacji przy jednej godzinie zajęć tygodniowo. Z reguły liczba ta jest wyższa.

- Niesamodzielna praca (tzw. „ściągnięcie”) oraz podpowiadanie w czasie pisemnej bądź ustnej formie wypowiedzi ucznia, a także kopiowanie prac z Internetu jest niedopuszczalne. W przypadku zaistnienia takiej sytuacji nauczyciel wystawia uczniowi ocenę niedostateczną.
- Uczeń jest zobowiązany posiadać na lekcji zeszyt przedmiotowy a także podręcznik.
- Błędy ortograficzne i estetyka zapisu nie mają wpływu na ocenę pracy pisemnej.
- Każdy 13. dzień miesiąca ustala się dniem bez oceny niedostatecznej (zasada ta nie obowiązuje w przypadku niezgłoszonej i nieodrobionej pracy domowej oraz przy oddawaniu pisanych wcześniej sprawdzianów czy kartkówek).
- Na lekcjach chemii respektuje się przywilej „szczęśliwego numerka”, poza zapowiedzianymi sprawdzianami i kartkówkami.

Dostosowanie wymagań:

Dla uczniów posiadających opinię lub orzeczenie z poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, dostosowuje się wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych. Uczniowie ci oceniani są zgodnie z zaleceniami wydanymi przez specjalistów. Dostosowania wynikające z indywidualnych potrzeb ucznia mogą polegać m.in. na:

- stosowaniu metody podpowiedzi i konkretyzacji zadań,
- motywowaniu do nauki poprzez pochwały i nagradzanie najmniejszego sukcesu, w tym indywidualnie i na forum klasy,
- zachęcaniu do uczestniczenia w zajęciach dodatkowych oraz indywidualnych konsultacjach,
- aktywizowaniu do pracy w trakcie lekcji,
- indywidualizowaniu prac domowych, m.in. poprzez zadawanie prac o mniejszym stopniu trudności,
- indywidualizowaniu pracy na lekcji, poprzez dostosowanie niektórych treści do możliwości ucznia,
- dostosowaniu sprawdzania wiadomości i umiejętności np. poprzez wydłużenie czasu pracy i/lub podanie zadań o niższym poziomie trudności,
- sugerowaniu możliwości zaliczania mniejszych partii materiału w zależności od możliwości ucznia,
- organizowaniu pomocy koleżeńskiej z zaangażowaniem uczniów bardziej uzdolnionych.

7. Sposoby informowania uczniów i rodziców o zasadach oceniania, postępach i osiągnięciach oraz zagrożeniach:

- Uczniowie są zapoznawani z wymaganiami edukacyjnymi na pierwszych zajęciach, natomiast rodzice mają dostęp do nich na stronie internetowej szkoły.
- Wymagania na poszczególne oceny udostępnione są wszystkim uczniom.
- Oceny są jawne dla uczniów i rodziców.
- Nauczyciel informuje uczniów o ocenach bezpośrednio po ich uzyskaniu.

- Nauczyciel informuje rodziców o ocenach cząstkowych i klasyfikacyjnych na zebraniach rodzicielskich lub w czasie indywidualnych konsultacji, a także poprzez wpisy w dzienniku elektronicznym.
- Na miesiąc przed końcem półrocza i roku szkolnego uczniowie i rodzice informowani są o wszystkich przewidywanych ocenach klasyfikacyjnych, a w szczególności o zagrożeniach ocenami niedostatecznymi.
- Prace pisemne są przechowywane w szkole do końca roku szkolnego.
- Na życzenie ucznia lub rodzica nauczyciel udostępnia sprawdzone i ocenione pisemne prace kontrolne oraz inną dokumentację oceniania ucznia.
- Na życzenie ucznia lub jego rodzica nauczyciel uzasadnia ustaloną ocenę.

8. Ewaluacja

Ewentualne zmiany w wymaganiach edukacyjnych będą obowiązywały od następnego roku szkolnego.

Aktualizacja 24.10.2023 r.

Opracował: *Cezary Wójcik*